



Handels- en investeringscijfers Roemenië-Nederland¹

1. Samenvatting

Roemenië behoort tot de dertig belangrijkste exportmarkten van Nederland. De bilaterale goederenhandel met Roemenië had in 2015 een omvang van 3,6 miljard euro. Daarbij beliep de Nederlandse goederenexport 2,1 miljard euro.

De waarde van de financiële belangen (FDI) van het Nederlandse bedrijfsleven in Roemenië bedroeg eind 2015 1,5 miljard euro.

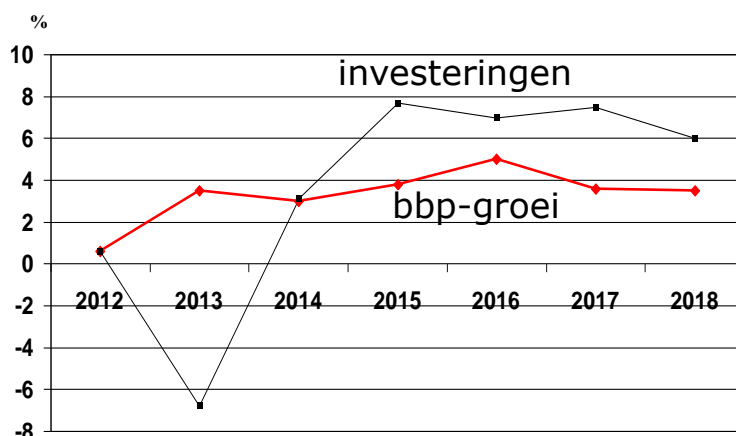
2. Economie en buitenlandse handel

Het gemiddelde inkomen in Roemenië bedroeg in 2015 21.747 USD (gecorrigeerd voor koopkrachtpariteiten (PPP))² per inwoner (19,5 miljoen inwoners), tegenover 19.013 USD in 2012 (EIU, 2016). T.i.: het Nederlandse gemiddelde bbp bedroeg in 2015 49.643 US dollar (PPP).

Het bbp van Roemenië bedroeg in 2015 volgens EIU 178 miljard US dollar. Dit was 23,6% van het Nederlandse bbp (755 miljard US dollar (680 miljard euro)).

Volgens EIU groeit het Roemeense bbp dit jaar met 3,6%. Voor 2018 voorziet EIU een bbp-groei van 3,5% (volumegroei t.o.v. voorgaand jaar, zie figuur 1). Hierdoor stijgt het bbp per hoofd naar verwachting tot 26.365 USD (PPP) in 2018 (EIU, 2016).

Figuur 1 – Economische ontwikkeling Roemenië



Bron: EIU, 2016.

¹ Dit overzicht is in opdracht van het Ministerie van Buitenlandse Zaken gemaakt.

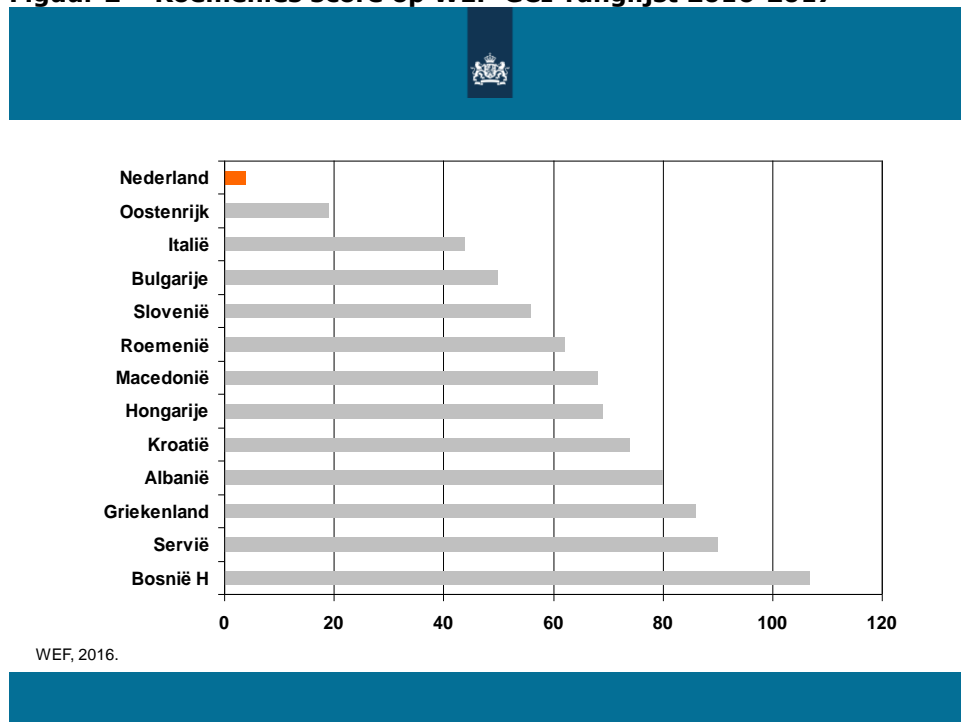
² Dit wil zeggen dat gecorrigeerd is voor de feitelijke koopkracht van een US dollar in het betreffende land. In het ene land kun je voor een US dollar (of euro) meer goederen of diensten kopen dan in een ander land. Ergo, in het ene land kun je van een inkomen van 10.000 US dollar prima rondkomen, terwijl in het andere land dit bedrag amper voldoende is om fatsoenlijke huisvesting voor een half jaar te financieren.

Positie op Human Development Index

Op de Human Development Index van de VN – deze index kijkt breder dan het bbp per hoofd (PPP), namelijk ook naar levensverwachting/gezondheidszorg en analfabetisme/opleidingsniveau – staat Roemenië 52^e. Nederland staat 5^e, Oostenrijk 23^e, Slovenië 25^e, Polen 36^e, Hongarije 44^e, Kroatië 47^e, Montenegro 49^e, Bulgarije 59^e, Servië 66^e en Albanië 85^e.

Het ondernemingsklimaat in Roemenië is heel matig: op de ranglijst (GCI 2016-2017) van het World Economic Forum (WEF) staat het land op de 62^e positie qua meest aantrekkelijke vestigings- en investeringsklimaat (van in totaal 138 landen, Nederland staat 4^e)³. In regionaal perspectief scoort Roemenië echter heel redelijk (zie figuur 2).

Figuur 2 – Roemenië's score op WEF-GCI-ranglijst 2016-2017



Op *Doing Business 2016*⁴ – deze ranglijst van de Wereldbank kijkt naar een geringer aantal indicatoren dan die van het WEF – scoort Roemenië een redelijke 36^e plaats (van in totaal 190 landen, zie figuur 3).

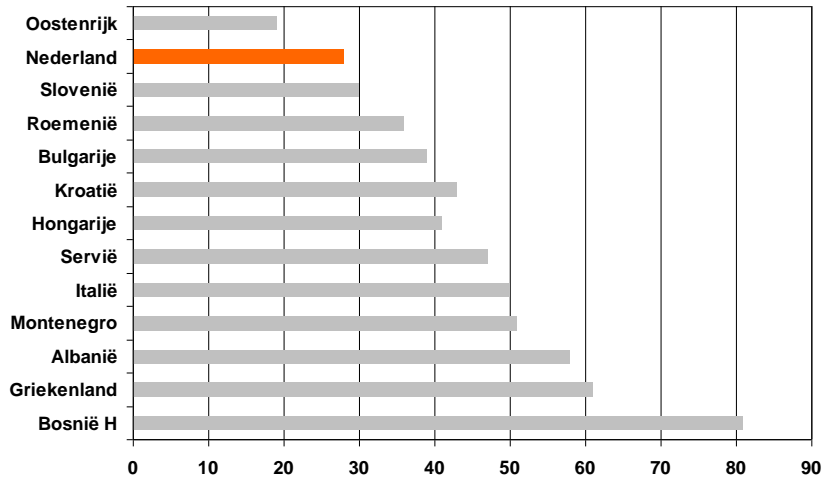
Een zwak punt van het Roemeense ondernemingsklimaat is corruptie, zo blijkt uit de 58^e positie op de *Corruption Perceptions Index 2015* van Transparency International – deze organisatie wordt vaak de

³ Roemenië scoort bij IMD op haar ranglijst, de *2016 IMD World Competitiveness Scoreboard*, een 49^e positie (NL staat hierop 8^e).

⁴ Deze ranglijst meet het gemak waarmee in een land zaken kan worden gedaan. Daarbij wordt onder meer gekeken naar het starten van een bedrijf, het verkrijgen van een bouwvergunning, een elektriciteitsaansluiting en krediet, het registeren van eigendom, de mate van bescherming van investeerders, grensoverschrijdend kunnen handelen en de kosten daarvan en de mogelijkheid om contracten nageleefd te krijgen (functioneren van rechtbank (proceslengte, objectiviteit) e.d.).

internationale "corruptiewaakhond" genoemd (deze lijst telt in 167 landen, Nederland staat 8^e, zie figuur 4). Diverse EU-lidstaten kampen volgens deze ranglijst met (nog) meer corruptie.

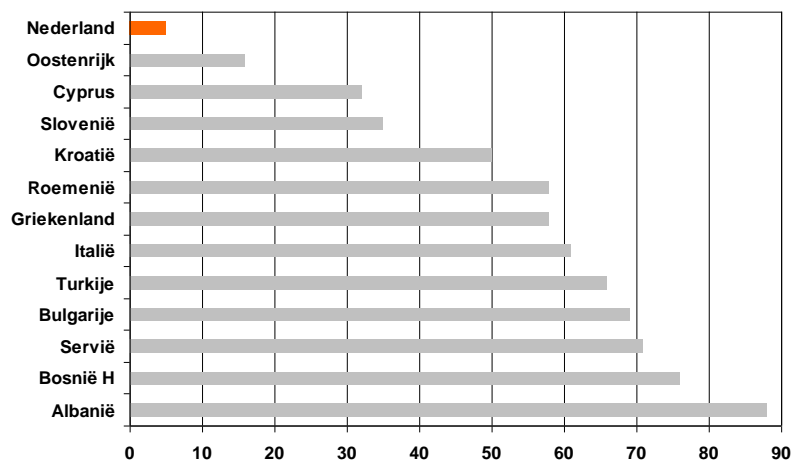
Figuur 3 – Roemeniës score op Doing Business-ranglijst



World Bank, 2016.



Figuur 4 – Roemeniës score op Corruption Perception Index



Transparency International, 2015.



Het innovatievermogen van de Roemeense economie rekt INSEAD-WIPO in hun *Global Innovation Index 2015* tot de vijftig grootste van de wereld (zie <https://www.globalinnovationindex.org/content/page/data-analysis/>). Met een 48^e positie ligt het vernieuwingsvermogen van het Roemeense bedrijfsleven lager dan dat in alle andere EU-lidstaten.

Buitenlandse handel

De voorspoedige ontwikkeling van de Roemeense economie (qua bbp-groei) heeft zijn weerslag op de in- en uitvoerontwikkeling van het land⁵: voor dit en volgend jaar voorziet EIU opnieuw een forse stijging van de buitenlandse handel (zie tabel 1).

Tabel 1: Buitenlandse goederen- en dienstenhandel, %-volumemutatie t.o.v. voorgaand jaar

	<i>Uitvoer</i>	<i>Invoer</i>
2012	1,7	-1,8
2013	17,5	9,2
2014	8,7	8,1
2015	5,4	9,3
2016	5,7	9,7
2017	6,1	6,5
2018	6,3	6,3

Bron: Economist Intelligence Unit, 2016

Belangrijkste handelspartners en positie van Nederland

Duitsland en Italië zijn de belangrijkste handelspartners van Roemenië (zie tabel 2A en 2B). Nederland staat daarbij in de top-10 van exportmarkten; 'we' staan op de 10^e positie als belangrijkste Roemeense exportmarkt (zie tabel 2A). In 2015 ging 2,6% van de Angolese goederenexport naar Nederland.

Tabel 2A: Voornaamste Roemeense exportpartners (bedragen x 1.000 euro)

Importers	Exported value in 2013	Exported value in 2014	Exported value in 2015
<i>Totale waarde Roemeense goederenexport</i>	49.599.993	52.569.526	54.599.411
1 Germany	9.196.635	10.111.713	10.783.535
2 Italy	5.726.800	6.268.651	6.812.029
3 France	3.358.640	3.560.764	3.715.997
4 Hungary	2.452.197	2.660.315	2.936.136
5 United Kingdom	2.031.582	2.151.935	2.379.850
6 Turkey	2.548.802	2.378.638	2.154.461
7 Bulgaria	1.697.229	1.774.854	1.821.291

⁵ De export/bbp-verhouding ligt momenteel rond 40%, tegenover 30% voor de crisis. In vergelijking met de Tsjechische verhouding van krap 80% heeft volgens EIU Roemenië echter nog een (hervormings- en investerings)weg te gaan bij het verbeteren van zijn concurrentievermogen (EIU, 2016). EIU noemt hierbij o.a. investeringen in het onderwijs, infrastructuur en middelen beschikbaar maken voor co-investeringen van EU-fondsen (in Roemenië).

8 Spain	1.207.941	1.385.026	1.580.577
9 Poland	1.170.826	1.307.254	1.463.580
10 Netherlands	1.539.580	1.352.083	1.382.880

Bron: ITC, 2016

Als goederenleverancier is Nederland voor Roemenië het 7^e importland (zie tabel 2B). In 2015 kwam 4,0% van de goederenimport uit Nederland.

Tabel 2B: Voornaamste Roemeense importpartners (bedragen x 1.000 euro)

Exporters	Imported value in 2013	Imported value in 2014	Imported value in 2015
<i>Totale waarde Roemeense goederenimport</i>	55.299.765	58.596.381	62.935.159
1 Germany	10.307.231	11.187.576	12.474.722
2 Italy	6.083.000	6.353.453	6.864.867
3 Hungary	4.553.888	4.589.280	5.002.235
4 France	3.169.298	3.325.051	3.518.176
5 Poland	2.457.399	2.708.920	3.048.769
6 China	1.973.180	2.369.541	2.887.417
7 Netherlands	2.035.355	2.181.676	2.521.192

Bron: ITC, 2016

Kader - Toelichting bij cijferverschillen totale in- en uitvoerwaarden

De diverse tabellen in dit document bevatten (o.a.) de totale uit- en invoerwaarde van Nederlandse goederenhandel met Roemenië. De cijfers in tabel 3 en 4 stammen van het CBS. In de tabellen 2A en 2B staan de cijfers met de belangrijkste handelspartners van Roemenië. Deze handelscijfers stammen van het ITC (onderdeel van UNCTAD). Helaas blijken deze cijfers af te wijken van de CBS-cijfers. Dit komt vaak voor. De oorzaak is in belangrijke mate terug te voeren op verschillen in meten/betrouwbaarheid van meetmethode. De CBS-cijfers geven o.i. een (veel) getrouwer beeld van de Nederlandse totale handel met Roemenië dan die van ITC. Wel geven de ITC-cijfers een goede indicatie van de omvang/importantie van de verschillende Roemeense handelspartners.

Handel vanuit Nederlands perspectief

Roemenië behoort tot de dertig belangrijkste Nederlandse exportmarkten. Onze goederenexport naar Roemenië bedroeg in 2015 volgens het CBS bijna 2,1 miljard euro (zie tabel 3, ook voor de samenstelling). Roemenië was in de eerste helft van 2016 de 29^e exportmarkt voor goederen van Nederland (zie tabel A in de bijlage).

Tabel 3: Nederlandse goederenuitvoer naar Roemenië, bedragen x 1.000 euro (volgens SITC-indeling)

	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
<i>Totale Nederlandse goederenuitvoer</i>	1.655.083	1.775.189	1.883.342	2.072.966
0 Voeding en levende dieren	235.074	256.228	268.277	286.937
1 Dranken en tabak	23.883	17.850	15.703	37.409
2 Grondstoffen	81.353	86.790	89.081	96.757
3 Minerale brandstoffen	39.115	28.461	12.679	11.312
4 Dierlijke en plantaardige oliën	18.027	22.459	14.452	13.972
5 Chemische producten	372.510	429.130	426.043	451.814
6 Fabricaten	139.360	147.540	169.806	165.912
7 Machines en vervoermaterieel	628.225	665.260	733.302	811.597
8 Diverse gefabriceerde goederen	116.545	119.427	152.194	195.137
9 Niet afzonderlijk genoemde goederen	992	2.044	1.807	2.120

Bron: CBS, 2016.

De Nederlandse goederenimport uit Roemenië had in 2015 volgens het CBS een waarde van bijna 1,5 miljard euro (zie tabel 4, ook voor de samenstelling). Roemenië was voor Nederland in 2015 het 38^e invoerland van goederen.

Tabel 4: Nederlandse goederenimport uit Roemenië, bedragen x 1.000 euro (volgens SITC-indeling)

	<u>2012</u>	<u>2013</u>	<u>2014</u>	<u>2015</u>
<i>Totaal Nederlandse goederenimport</i>	1.082.989	1.234.259	1.268.230	1.467.461
0 Voeding en levende dieren	100.470	86.541	100.702	228.179
1 Dranken en tabak	33.391	17.956	23.494	12.739
2 Grondstoffen	52.919	130.063	100.245	192.034
3 Minerale brandstoffen	10	1.939	4.491	1.389
4 Dierlijke en plantaardige oliën	857	11.847	11.000	13.407
5 Chemische producten	65.767	81.546	62.931	73.871
6 Fabricaten	113.114	107.150	106.565	116.367
7 Machines en vervoermaterieel	553.142	622.229	694.768	652.466
8 Diverse gefabriceerde goederen	163.206	174.947	163.983	176.424
9 Niet afzonderlijk genoemde goederen	113	40	52	586

Bron: CBS, 2016.

3. Directe buitenlandse investeringen

- De gecumuleerde Nederlandse directe buitenlandse investeringen (FDI)⁶ (standencijfers en FDI-cijfers exclusief BFI's (Bijzondere Financiële Instellingen⁷)) in Roemenië bedroegen volgens de Nederlandsche Bank (DNB) eind 2015 1,5 miljard **euro**.

⁶ Directe buitenlandse investeringen (FDI) zijn investeringen door buitenlandse ondernemingen, waarbij de buitenlandse onderneming (mede)zeggenschap verkrijgt over het bedrijf waarin wordt geïnvesteerd. Het kan de vorm hebben van onder meer een participatie (als een *joint venture*), een totale overname of een geheel van de grond af op te bouwen dochteronderneming. Voor de volledigheid: FDI omvatten geen aankopen van aandelen door beleggers of speculanten. De "stock"- of standencijfers vertegenwoordigen de gecumuleerde waarde van alle in het verleden tot heden gedane FDI. (Deze omvatten de totale waarde van de vorderingen en verplichtingen van ondernemingen ten opzichte van het buitenland op een bepaald moment. De standen omvatten de gecumuleerde transacties, aangepast voor prijs-, wisselkoers- en overige mutaties (waaronder *goodwill*) en betreffen zowel kapitaaldeelname als alle overige financiële transacties tussen gelieerde ondernemingen (leningen, ingehouden winsten, mutaties in rekeningen-courant, storting van werkkapitaal), evenals de aan- en verkoop van onroerend goed).

⁷ BFI's worden in de volksmond brievenbusfirma's genoemd. Ondernemingen (dus) die veelal om fiscale redenen formeel/juridisch in een land zijn gevestigd zonder dat sprake is van wezenlijke feitelijke economische activiteiten in dat

- T.i: de totale waarde van Nederlandse FDI in de wereld bedroeg eind 2015 1.018 miljard **euro** (DNB, 2016). Het VK was in 2015 de grootste Nederlandse bestemming van FDI (met 135 miljard euro, stand ultimo 2015), gevolgd door Zwitserland (109 miljard), de VS (107 miljard euro), Luxemburg (91 miljard), België (66 miljard) en Duitsland (55 miljard).
- De gecumuleerde waarde van alle FDI in Roemenië bedroeg eind 2015 69,1 miljard **US dollar** (World Investment Report 2016, standen), tegenover 7,0 miljard **US dollar** ultimo 2000.
- De FDI/bbp-ratio voor Roemenië bedroeg in 2015 38,8%. Het land scoort hiermee in internationaal perspectief redelijk. Ter vergelijking: voor Griekenland bedroeg de FDI/bbp-verhouding 15,2%, voor Duitsland 20,9%, voor Canada 35,0%, Nieuw Zeeland 38,8%, Tsjechië 69,4% en voor Nederland 84,6%⁸. In Zwitserland ligt het cijfer ruim boven de 100%.
- Nederland had volgens de DNB-cijfers met een FDI-omvang van 1,5 miljard **euro** in 2015 een aandeel van circa 2,4% in de totale inkomende FDI in Roemenië⁹.
- De Roemeense FDI beliepen eind 2015 40 miljoen euro. Dit was een bescheiden deel van de totale waarde van alle FDI in Nederland: deze had eind 2015 een waarde van 693 miljard **euro** (DNB, 2016).

Tabel 5: Investeringsrelatie Roemenië-Nederland

Roemeense investeringen in Nederland, excl. BFI's (x miljoen euro)

	2012	2013	2014	2015
Standen	31	40	30	40

Nederlandse investeringen in Roemenië, excl. BFI's (x miljoen euro)

	2012	2013	2014	2015
Standen	1.408	1.278	1.378	1.524

Bron: DNB, 2016

Kader - Impact directe buitenlandse investeringen

Volgens onderzoek leveren directe buitenlandse investeringen (FDI) vaak een belangrijke bijdrage aan het versterken van de economie en de groei van de welvaart van een land. Cijfers voor Nederland kunnen dit illustreren, te meer omdat Nederland zowel absoluut als relatief veel directe buitenlandse investeringen heeft aangetrokken. Zo zorgen buitenlandse bedrijven voor circa 15% van alle banen in de private sector in Nederland. Het gaat dan om ruim 935.000

land zelf. DNB omschrijft BFI's (Bijzondere Financiële Instellingen) als "ondernemingen of instellingen, ongeacht de rechtsvorm, welke ingezetenen zijn en waarin niet-ingezetenen, direct of indirect, via aandelenkapitaal of anderszins deelnemen en die tot doel hebben, of zich in belangrijke mate bezighouden met, het ontvangen van middelen van niet-ingezetenen en het doorbetalen daarvan aan niet-ingezetenen" (DNB, 2011). De economische bijdrage van de brievenbusfirma's aan de Nederlandse economie is 3 tot 3,4 miljard euro inclusief alle belastinginkomsten (SEO, 2013). Volgens *de Volkskrant* (13 oktober 2015) kent Nederland 14.425 van deze firma's.

⁸ Overigens is naast het percentage ook de aard van de FDI van belang om meer te kunnen zeggen over de totale impact (qua banen, toegevoegde waarde, innovatie en kennisoverdracht) op een economie. Gaat het bijvoorbeeld om FDI in kapitaalintensieve sectoren (zoals bij de winning van olie en gas) of juist om FDI in dienstverlenende ondernemingen? Bij de eerste vorm is per arbeidsplaats gemiddeld genomen een hoger FDI-bedrag gemoeid dan bij FDI in de dienstensector. Ook is de aard van economische activiteit van belang: is het een fabriek waar laagopgeleide werknemers onderdelen in elkaar zetten, of juist een high-tech-productielocatie met bijbehorende en zelfstandige R&D-faciliteiten. De laatste FDI-vorm heeft, begrijpelijk, een hogere positieve impact dan de eerste.

⁹ Hierbij zijn FDI-investeringen exclusief de BFI's genomen (zie verder in dit document de toelichting/uitleg op BFI's). Nederland heeft een bijzonder grote in- en uitgaande FDI-belangen (standen), zeker inclusief BFI's. Eind 2011 bedroeg de uitgaande de totale FDI-omvang krap 3.000 miljard euro (standen) (CPB, 2013). Dit maakt dat de positie van Nederland als buitenlandse investeerder sterk kan verschillen al naar gelang wordt gekeken naar de FDI inclusief of exclusief BFI's. Sowieso kunnen de cijfers van DNB verschillen van de cijfers in het betreffende land. Internationaal komen verschillen in statistisch cijfermateriaal helaas vaak voor (zie ook het kader over handelscijfers).

arbeidsplaatsen. Ook zijn buitenlandse ondernemingen goed voor ongeveer 26% van de totale toegevoegde waarde van het bedrijfsleven (dit is de bijdrage aan het bbp). Verder zijn buitenlandse bedrijven goed voor 34% van de totale omzet in Nederland en voor 24% van de investeringen in vaste activa. Daarnaast zijn ze verantwoordelijk voor 30% van de R&D-uitgaven. Buitenlandse bedrijven zijn innovatiever dan het gemiddelde Nederlandse bedrijf en de arbeidsproductiviteit van hun werknemers ligt op een hoger niveau. Zij betalen hun werknemers doorgaans 10% meer en spenderen meer geld en tijd aan training van hun werknemers dan nationale bedrijven.

Bron: CBS, 2016.

Den Haag, januari 2017

drs. R.J. (Ron) Hogenboom (ron.hogenboom@rvo.nl)

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland/Concernstaf/Unit Omgevingskennis

Dit is een publicatie van:

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

www.rvo.nl

januari 2017

Bijlage

Tabel A – Ontwikkeling Nederlandse goederenuitvoer naar belangrijkste exportmarkt (bedragen x 1.000 euro, tenzij anders aangegeven)

		2014	2015	1e helft 2015	1e helft 2016	%-mutatie 1 ^e helft 2016 tov 1 ^e helft 2015
1	Duitsland	104.470.896	99.222.241	50.124.157	48.145.869	-3,9
2	België	47.512.467	44.584.609	22.284.485	21.539.561	-3,3
3	Verenigd Koninkrijk	36.751.455	38.109.141	18.876.555	19.554.736	3,6
4	Frankrijk	35.494.085	34.418.403	17.289.834	17.691.128	2,3
5	Italië	18.727.331	17.695.033	9.099.892	8.928.542	-1,9
6	Verenigde Staten	18.979.889	18.078.274	9.055.165	8.237.377	-9,0
7	Spanje	11.988.523	12.387.415	6.123.027	6.325.131	3,3
8	Polen	9.622.357	10.231.584	5.025.251	5.221.604	3,9
9	China	7.920.224	8.545.106	4.017.539	4.788.422	19,2
10	Zweden	7.793.778	7.822.877	3.896.594	4.177.735	7,2
11	Tsjechië	6.543.745	6.762.601	3.223.097	3.404.472	5,6
12	Zwitserland	5.549.159	5.718.545	2.869.653	2.918.146	1,7
13	Denemarken	5.538.048	5.790.097	2.893.757	2.912.762	0,7
14	Turkije	5.067.135	5.443.748	2.729.884	2.657.170	-2,7
15	Oostenrijk	5.104.451	4.992.525	2.531.377	2.560.862	1,2
16	Singapore	3.495.963	3.997.864	2.201.700	2.390.604	8,6
17	Zuid-Korea	3.749.135	4.209.206	1.981.661	2.102.652	6,1
18	Russische Federatie	6.288.751	4.289.865	1.921.821	2.081.918	8,3
19	Finland	4.414.621	4.367.338	2.299.198	2.034.180	-11,5
20	Noorwegen	3.764.072	3.817.123	1.986.548	1.965.330	-1,1
21	Ierland	3.787.907	3.466.477	1.792.680	1.757.736	-1,9
22	Hongarije	2.809.598	3.176.512	1.568.043	1.643.985	4,8
23	Brazilië	2.816.764	2.919.959	1.496.740	1.608.543	7,5
24	Taiwan	2.493.170	2.782.874	1.519.808	1.565.927	3,0
25	Japan	3.320.386	3.487.718	1.667.996	1.535.297	-8,0
26	Verenigde Arabische Emiraten	2.794.280	2.961.276	1.431.973	1.427.859	-0,3
27	Canada	2.550.763	3.005.507	1.509.192	1.420.317	-5,9
28	Portugal	2.670.885	2.582.926	1.306.047	1.265.992	-3,1

		2014	2015	1e helft 2015	1e helft 2016	%-mutatie 1 ^e helft 2016 tov 1 ^e helft 2015
29	Roemenië	1.883.342	2.072.966	974.045	1.249.314	28,3
30	Saoedi-Arabië	2.515.957	2.725.136	1.400.963	1.233.154	-12,0
31	Nigeria	2.634.541	2.943841	1.536.031	1.221.164	-20,5
32	Australië	2.180.993	2.260.828	1.078.282	1.074.490	-0,4
33	Griekenland	2.267.248	2.124.480	1.105.724	1.066.981	-3,5
34	Hongkong	2.206.007	2.252.729	1.165.570	1.042.996	-10,5
35	Zuid-Afrika	1.770.293	2.111.959	9926.00	960.437	-3,2
36	Mexico	2.696.934	2.403.098	1.251.021	938.630	-25,0
37	Israël	1.252.637	1.603.602	741.345	927.147	25,1
38	India	1.856.903	1.926.813	988.046	899.339	-9,0
39	Slowakije	1.505.845	1.404.159	670.796	757.236	12,9
40	Egypte	1.465.246	1.420.692	690.559	669.489	-3,1
41	Maleisië	929.176	1.121.247	526.370	649.697	23,4
42	Thailand	932.514	1.068.450	509.138	538.592	5,8
43	Luxemburg	1.088.854	1.050.247	538.792	487.106	-9,6
44	Bulgarije	801.018	924.489	471.867	470.462	-0,3
45	Indonesië	682.538	725.963	329.969	464.289	40,7
46	Marokko	806.924	865.014	453.266	455.100	0,4
47	Litouwen	732.696	819.827	422.274	432.507	2,4
48	Vietnam	541.361	806.414	358.959	414.013	15,3
49	Argentinië	851.415	682.481	348.213	412.134	18,4
50	Estland	835.695	722.293	384.389	401.626	4,5
51	Togo	922.489	1.026.934	513.641	388.190	-24,4
52	Slovenië	751.531	684.448	335.407	381.383	13,7
53	Gibraltar	406.006	473.530	298.807	380.189	27,2
54	Algerije	1.001.288	1.120.154	525.355	377.410	-28,2
55	Iran (Islamitische Republiek)	375.646	455.966	186.972	354.686	89,7
56	Oekraïne	775.766	641.606	278.563	333.846	19,8
57	Koeweit	440.651	626.670	285.299	281.699	-1,3
58	Kroatië	456.135	546.488	274.614	275.405	0,3
59	Chili	449.394	502.823	223.805	272.481	21,7
60	Filipijnen	427.868	457.173	215.938	271.874	25,9

Bron: CBS, 2016 en Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2016.